

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI
FAKULTA TEXTILNÍ

„POPLETENÉ“ LÉTO
DÁMSKÁ KOLEKCE PLETENÝCH LETNÍCH ODĚVŮ

„KNITTED“ SUMMER
LADIES' COLLECTION OF KNITTED CLOTHES FOR SUMMER

2005 / 2006

BOHDANA ELEŠOVÁ

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že předložená bakalářská práce je původní a zpracoval/a jsem ji samostatně. Prohlašuji, že citace použitých pramenů je úplná, že jsem v práci neporušil/a autorská práva (ve smyslu zákona č. 121/2000 Sb. O právu autorském a o právech souvisejících s právem autorským).

Souhlasím s umístěním bakalářské práce v Univerzitní knihovně TUL.

Byl/a jsem seznámen/a s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č.121/2000 Sb. o právu autorském, zejména § 60 (školní dílo).

Beru na vědomí, že TUL má právo na uzavření licenční smlouvy o užití mé bakalářské práce a prohlašuji, že **s o u h l a s í m** s případným užitím mé bakalářské práce (prodej, zapůjčení apod.).

Jsem si vědom toho, že užít své bakalářské práce či poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem TUL, která má právo ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, vynaložených univerzitou na vytvoření díla (až do jejich skutečné výše).

V Liberci, dne 5.května 2006

.....

Podpis

ANOTACE

Už při výběru tématu bakalářské práce jsem si byla jistá jejím charakterem. Mé myšlenky neustále směřovaly k tvorbě dámské oděvní kolekce pletářského zaměření. Chtěla jsem tak zúročit dovednosti a vědomosti získané během studií.

Cílem této práce bylo netradiční pojetí pletenin – na dámské letní oděvy – a vytvoření ucelené kolekce. Vzhledem k charakteristickým vlastnostem pletenin a možností tvarování oděvů pomocí pletářské vazební techniky, je společným znakem všech oděvů jednoduché stříhové řešení.

Vznikla tak kolekce osmi modelů pro ženy, které se chtějí lišit a nebojí se zkusit něco nového a originálního. Mým úmyslem a hlavním krédem bylo spojení jednoduchosti, funkčnosti a účelnosti oděvů s módností a hledání inspirace v módních trendech.

ANNOTATION

Already in selecting the topics of my bachelor's thesis, I have been certain of its character. My thoughts continuously wandered to design of ladies' clothes knitted collection. I wanted to pay interest on skills, arts and knowledge acquired during my studies.

Objective of this work was untraditional conception of knitted fabric - for ladies' summer clothes and garments – and creating coherent collection. With respect to characteristic properties of knitted fabrics and possibilities to form clothes by way of technology of knitted structure, is common features all of the clothes simply design.

It has given rise to collection of eight styles for women, who would like to be unlike, for women who are not afraid to wear something new and authentic. The connection of simplicity, functionality and suitability clothes to fashionableness and looking illumination in band-wagon were my meaning and general credo.

PODĚKOVÁNÍ

Mé poděkování patří všem pedagogům, rodině a přátelům za podporu a pomoc, kterou mi věnovali během celého studia i závěrečné realizaci bakalářské práce. Jmenovitě bych chtěla poděkovat Doc. Emílii Frýdecké, ak. mal. za odborné konzultace a spolupráci, SPŠ textilní v Brně za poskytnutí pletářské dílny a Jiřímu Neradovi za odbornou pomoc.

OBSAH

Prohlášení.....	3
Anotace.....	4
Poděkování.....	5
Historie pletení	7
Pleteniny – základní pojmy.....	9
Vlastnosti pletenin.....	10
Principy vzorování v zátažném pletení.....	11
Koncept kolekce.....	12
Volba barev a materiálu.....	12
Návrhy.....	13
Realizace.....	22
Vazby a vzorovací prvky použité při realizaci.....	23
Tabulka měř a velikostí.....	29
Stříhová dokumentace.....	30
Vzorky použitých materiálů.....	50
Vzorky použitých přízí.....	51
Závěr.....	52
Seznam použité literatury.....	53
Fotodokumentace.....	54

HISTORIE PLETENÍ

Pletení je nejmladší vazební technologií. Znalost ručního pletení je bezpečně prokázána teprve v 6. století našeho letopočtu. Za kolébku je považován Egypt nebo některá z jeho přilehlých oblastí. Do Evropy se pletení dostalo až ve 13. století n.l. a z počátku se považovalo za umění. Pletené výrobky byly velice vzácné. Vytvářely se pletené rukavice, punčochy a čepice a v 16. století si Španělé oblíbili přiléhavé úzké nohavice. Tato móda se rychle rozšířila i do ostatních evropských zemí a způsobila velký rozmach pletení.

Ruční pletení se realizovalo na jehlicích. Nejprve se používaly jehlice dvě, pletly se ploché kusy, které se následně sešívaly. Později se pletlo na pěti jehlicích a výsledná pletenina měla tvar hadice. K pletení se používala jedna soustava nití, která se v tkalcovské terminologii nazývá *útek*. Provazování nití se dosahovalo vzájemným provlékáním ohnutých úseků nití – *kliček*. Takto vyrobená textilie se ve srovnání s tkaninou vyznačovala vysokou roztažností.

Vynálezcem prvního stroje na pletení byl anglický pastor William Lee. V roce 1586 mu byl udělen patent na ruční zátažný stávek. Převratným prvkem jeho vynálezu bylo použití samostatného pracovního nástroje pro tvorbu každého oka v řádku – *háčkové pletací jehly* – které byly uloženy pevně v jehelním lůžku. Tím vytvořil předpoklad pro výrazné zvyšování rychlosti pletení. Na prvním stroji se upletlo 600 oček za minutu, což byl desetkrát vyšší výkon než při ručním pletení. V 18. až 19. století se zátažné stávky zmechanizovaly a byly doplněny různými vzorovacími zařízeními.

Vynález nového pletacího nástroje – *jazyčkové jehly* – uskutečněný v roce 1856 Angličanem Townsendem, znamenal obrovský pokrok ve vývoji strojového zátažného pletení. Američan Lamb použil jazyčkové jehly a v roce 1863 zkonstruoval zcela nový typ stroje, na kterém se oka tvořila podobným způsobem jako při ručním pletení. Tento stroj právem dostal název *pletací stroj*.

Začátky osnovního pletení spadají do let 1765 – 1775.

V 19. století byly patentovány téměř všechny dnes známé vazby a vzory a většinou i prakticky vyřešeny mechanismy pro jejich výrobu. V roce 1879 to byla volba jehel pomocí různě vysokých kolének, v letech 1880 – 1890 byly zhotoveny první stroje pro výrobu zátažné pleteniny s barevným vzorem vybavené žakárovou volbou jehel a

tlačítkovým proužkovacím aparátem. Zvýšení výkonů i vzorovacích možností se dosáhlo použitím několika pracovních systémů.

K výraznému rozvoji pletařství došlo po 2. světové válce. Způsobil to pokrok v technice, který zvýšil jemnost strojů, jejich výkonnost, spolehlivost, stupeň automatizace a řízení.

Dnes se pleteniny kromě tradičních výrobků jako jsou punčochy, rukavice, prádlo, svetry, čepice, šály apod. používají i na nejnáročnější svrchní ošacení, potahové a dekorační textilie, podlahové krytiny, ale také na zdravotní a technické textilie.

PLETENINY – ZÁKLADNÍ POJMY

Pletenina je plošná textilie vyrobená pletením z jedné soustavy nití. Pletení je provázování nití pletařskou vazební technikou. Podle zpracovávané soustavy nití rozlišujeme *pletení zátažné a osnovní*. Při pletení se tvoří kličky, které se v průběhu pletení vzájemně provlékají. Klička je plošně ztvarovaná nit a vytváří se z nitě položené na jehlu.

Pletením se tvoří *vazba*. Vazba je způsob provázání nití. Základem všech textilních vazebních technik je vazný bod – místo křížení nití. Provléknutím kličky se na niti vytvoří dvojice stejných vazných bodů, vzniklý vazební útvar se nazývá *očko*. Očko má rub a líc.

vazné body

lícní očko

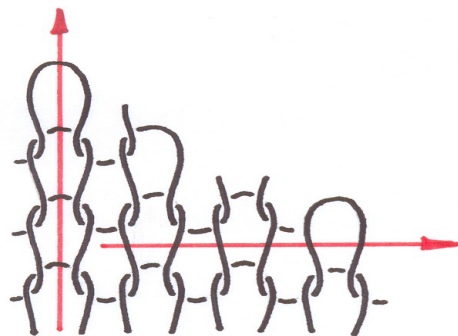
rubní očko

Kromě oček se při vytváření pletařské vazby mohou uplatňovat i dva další vazební prvky /doplňkové/ - *chytová a podložená klička*. Vazební prvky se ve vazbě řadí do *sloupků a řádků*. Sloupek je seskupení vazebních prvků pod sebou, řádek je seskupení vazebních prvků vedle sebe.

směr sloupků

směr řádků

Podle orientace oček v pletenině rozlišujeme vazby jednolící, oboulící a obourubní. Nejjednodušší vazba z každé skupiny – základní – se označuje termínem *hladká*. Základní vazby jsou tvořeny pouze z oček, pletou se při plném počtu jehel a mají minimální střihu.

VLASTNOSTI PLETENIN

Pleteniny mají řadu vynikajících vlastností. Jejich typickou vlastností je vysoká tažnost ve směru řádků i sloupků, která je dána strukturou oka. Tato vlastnost spolu s pružností a měkkostí zajišťuje příjemnost nošení, pohodlí, volnost pohybu a umožňuje relativně jednoduché stříhové řešení těchto výrobků. Volná vazební struktura a nízký zákrut pletařských nití dodávají pletenině /oděvu/ měkkost, a dobré hygienické vlastnosti – prodyšnost a nasákavost. Poréznost pleteniny spolu s určitou tloušťkou zajišťuje dobrou hřejivost.

PRINCIPY VZOROVÁNÍ V ZÁTAŽNÉM PLETENÍ

Základním prvkem pletařské vazby je očko. Základní vazební technika se obohacuje určitými zásahy – *vzorovacími prvky* – které se realizují v průběhu pletení. Při konstrukci zátažných vazeb se používají tyto vzorovací prvky:

1. vyřazení jehly z činnosti
2. přerušení činnosti jehly
3. omezení činnosti jehly
4. posun lůžka
5. přemístění oka
6. změna délky nitě v oku
7. záměna nití
8. krytí

Vzorovací prvky a jednotlivé vazby uplatněné při realizaci této práce jsou podrobněji popsány v kapitole Vazby a vzorovací prvky uplatněné při realizaci práce.

KONCEPT KOLEKCE

Oděvní kolekci dámských pletených oděvů určených pro letní období charakterizuje šestnáct oděvů, které vždy po dvou tvoří osm modelů. Jedna oděvní část je pletená na stroji, druhá je vytvořená z metráže. Jednotlivé oděvy jsou si podobné charakterem materiálu a barevností a je tedy možné vzájemně je kombinovat a vytvářet tak neustále nové a originální oděvní varianty. Spojovacím článkem všech oděvů je přítomnost kovového prvku, ať se jedná o očka, nýty, koncovky pásků, zapínání apod. Další variabilitu zajišťuje přítomnost tunýlků a pásků.

Strojově pletené oděvy jsou zhotoveny na strojích jemností 8E a 5E (8 a 5 jehel na jeden anglický palec) vybavené skupinovou volbou jehel pomocí různě vysokých kolének. Všechny oděvy mají pletařsky pevné začátky, jsou konfekčně sešity a zpracovány na čtyřnitném obnitkovacím stroji a začištěny nařetízkovanou dutinkou.

VOLBA BAREV A MATERIÁLU

Barvy i textilní materiály kráčí ruku v ruce s módou a módními trendy. Při realizaci bakalářské práce jsem se inspirovala a nechala se ovlivnit barevnými trendy pro jaro – léto 2006. Jedná se o lesklé materiály v lehkých pudrových barvách a pastelových tónech, materiály s kovovým, perleťovým a především stříbřitým nádechem a leskem. Protipólem těmto jemným barvám a lehkým, subtilním materiálům jsou syté a ostré odstíny stejné barevné škály.

NÁVRHY

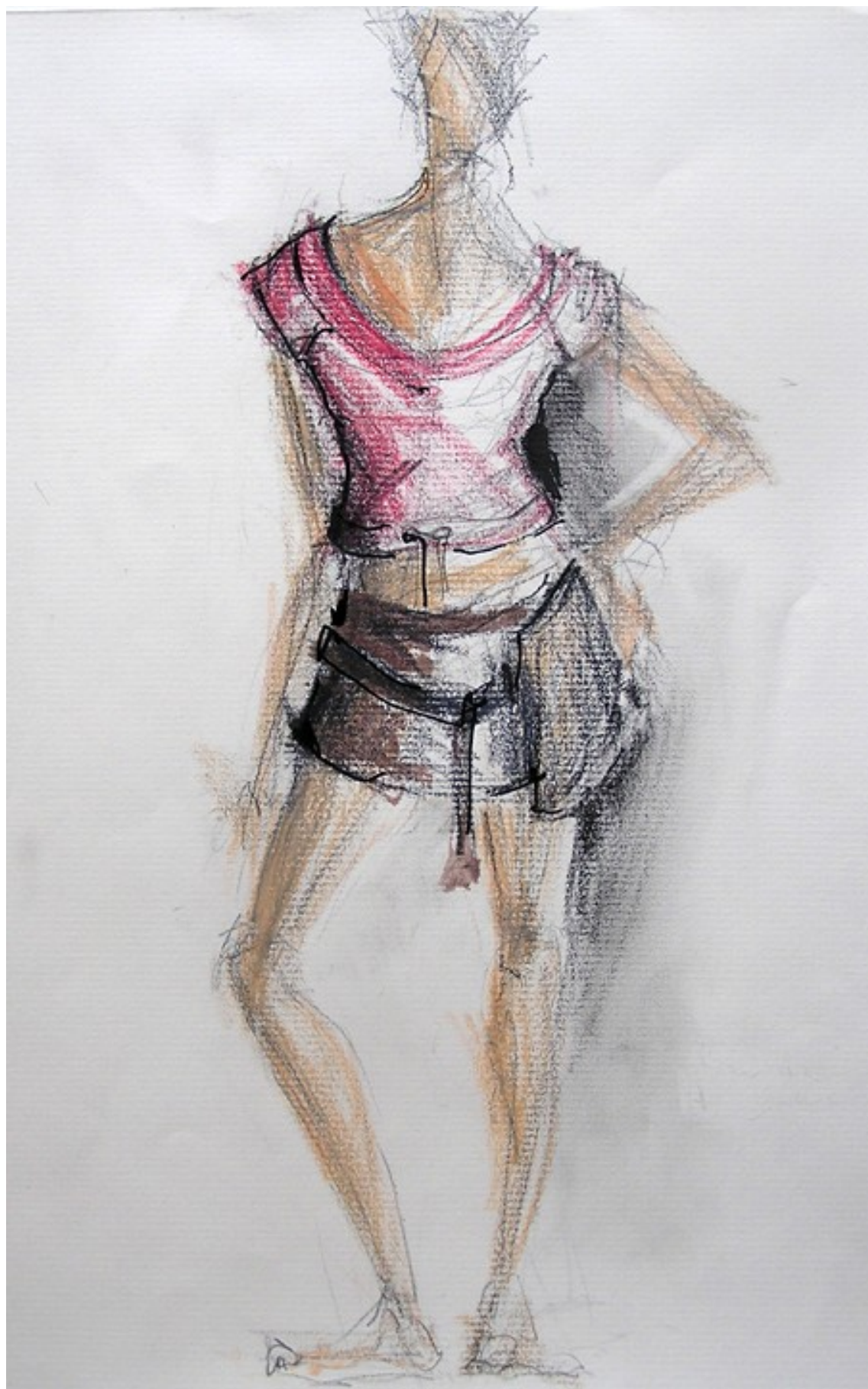

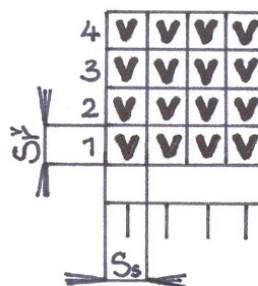
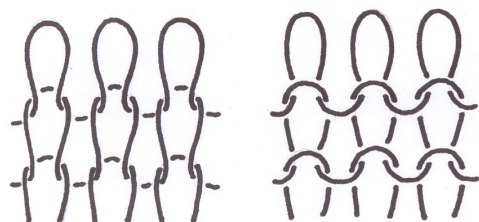
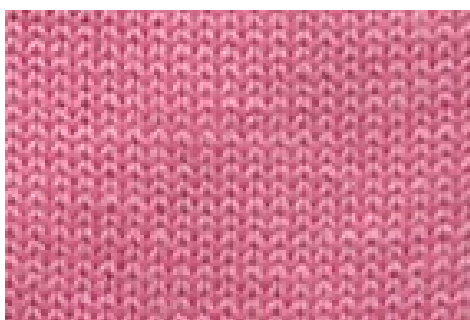
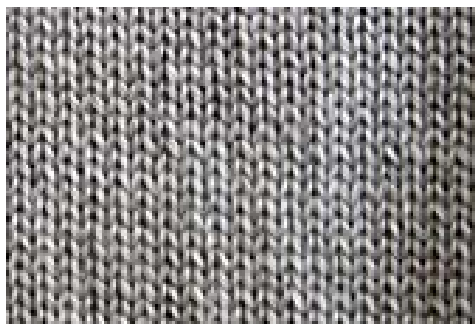

REALIZACE

VAZBY A VZOROVACÍ PRVKY UPLATNĚNÉ PŘI REALIZACI

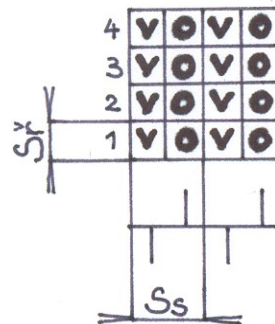
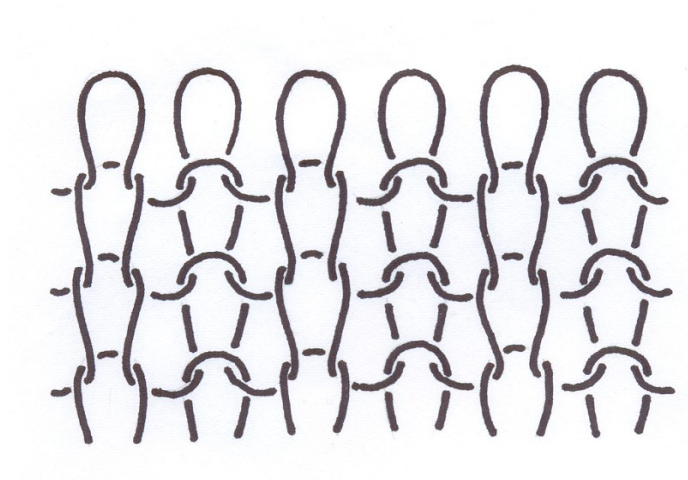
Vazba zátažná jednolící hladká /ZLH/

Ve vazbě jsou všechny sloupky i řádky jednolící, vazba se tvoří na jedné řadě jehel a má jednostranný líc. Tato vazba je lehce paratelná po i proti směru pletení.

Vazba zátážná oboulícní hladká /ZLLH/

Ve vazbě jsou jednolící sloupky a oboulícní řádky. Vazba se tvoří na dvou jehelních řadách se střídavým uložením jehel, má oboustranný líc a je paratelná pouze proti směru pletení.

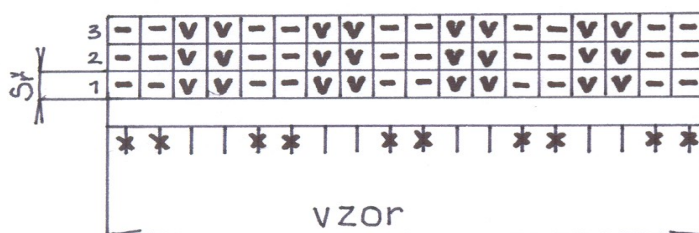
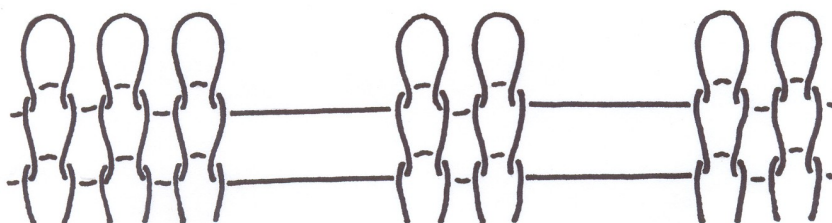
VYŘAZENÍ JEHLY Z ČINNOSTI

Charakteristickým znakem všech vazeb vytvářených tímto vzorovacím prvkem je chybějící sloupek. Dalším charakteristickým znak jednolící a obourubních vazeb jsou podložené kličky. V oboulícním řádku vzniká buď podložená klička nebo úsek

jednolící pleteniny. Vyřazením jehly se obecně snižuje hmotnost pletenin, spotřeba materiálu a tažnost po řádku. Vzor se projevuje ve formě podélných pruhů.

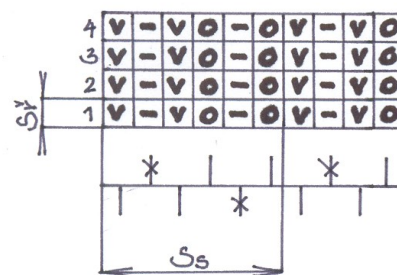
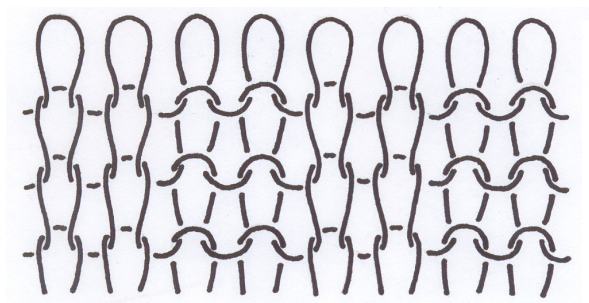
Jednolící ažura

Jedna jehelní řada dává poměrně omezené možnosti vzorování. Vyřazením jehel se tvoří pletenina, ve které se střídají pruhy jednolící hladké vazby s pruhy podložených kliček. – *ažurou*. Šířka pruhů je určena počtem činných a vyřazených jehel. Podložené kličky ve vazbě výrazně ovlivňují vlastnosti i vzhled pleteniny. Snižují hmotnost, tažnost po řádku a zvyšují měkkost a prodyšnost. Míra ovlivnění vlastností závisí na délce podložených kliček a na poměru činných a vyřazených jehel.

Patent 2 : 1

Oboulční vazba, jejíž charakteristickou vlastností je vysoká srážlivost ve směru řádků, která zajišťuje zúžení a také vysokou následnou roztažnost příslušné části oděvu. Srážení pleteniny je způsobeno stáčením jednotlivých jednolícnicích proužků. Patenty se uplatňují při pletení okrajových a pasových částí výrobku, které se mají zužovat. Protože se patenty obvykle používají na začátku kusu pleteniny, je pro tyto vazby vhodné pouze takové rozřazení jehel, které zajišťuje snadné provedení kvalitního pevného začátku.

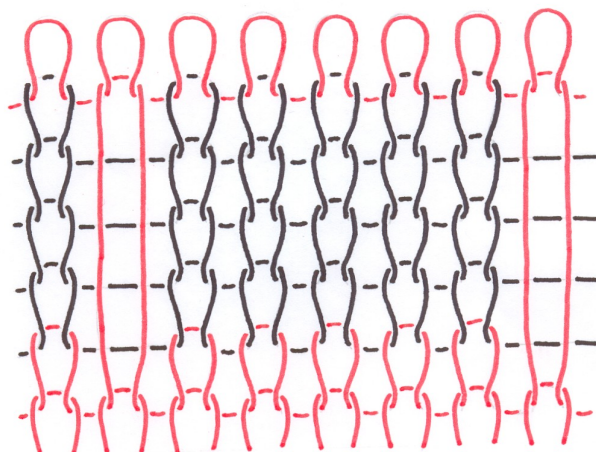
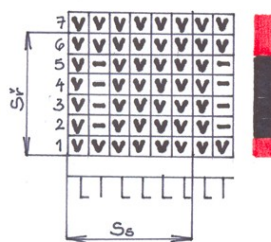

PŘERUŠENÍ ČINNOSTI JEHLY

Charakteristickým znakem vazeb vytvořených tímto způsobem jsou sloupky s menším počtem oček, než je počet upletených řádků. Dalším charakteristickým znakem jednolícnicích a obourubních vazeb jsou podložené kličky. Přerušováním činnosti jehel se tvoří různé vazby, jejichž společným znakem je omezená tažnost po řádku způsobená přítomností podložených kliček, a zvýšení hmotnosti pleteniny. Tento způsob vzorování se uplatňuje zejména při pletení barevných vzorů.

Vazba s vytaženými oky

Tyto vazby jsou složeny z plných a dílčích řádků, to vyžaduje stroj se skupinovou volbou jehel - dvojí výškou kolének. Při současné záměně různobarevných nití vytažená oka zajišťují vzájemné prolínání sousedních barevných pruhů. I přes rozdílný počet oček v jednotlivých sloupcích bývá povrch pleteniny obvykle hladký bez plastických deformací, jen je nutno brát v úvahu únosnou délku vytažených oček a také podložených kliček.

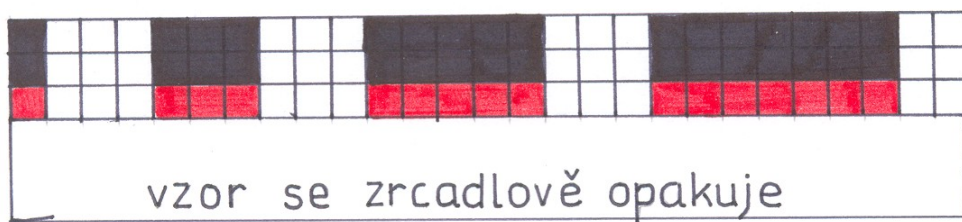
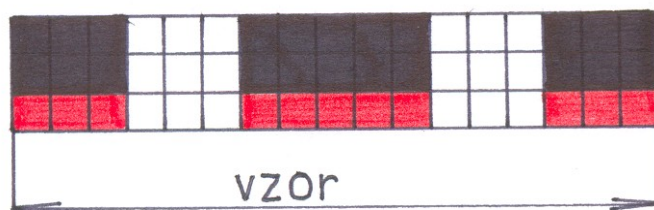

ZMĚNA DÉLKY NITĚ V OČKU

Princip spočívá ve vytváření oček výrazné rozdílné velikosti. Vzor obvykle tvoří oka velká, základ pleteniny oka základní velikosti. Typickým znakem vazeb vytvářených tímto způsobem jsou skupiny velkých oček. Změnou délky nitě v oku se vzoruje převážně ve vazbách jednolícenních nebo v jednolícenních úsecích oboulícní pleteniny. Pro tyto vazby je charakteristická zvýšená objemnost, prodyšnost, měkkost a snížená paratelnost sloupků. Je-li vzorovací prvek uplatněn ve všech očkách některých řádků střídá se nazývá se vazba *dlouhý řádek*.

Vazba vypouštěná

Je vazba, kde je použití vzorovacího prvku pouze u některých oček v řádku. Některé druhy vypouštěných vazeb lze velmi efektně doplnit záměnou barvy.

ZÁMĚNA NITÍ

Celou pleteninu je možné vyrobit z jednoho druhu nitě nebo se mohou použít nitě různé barvy, struktury, tloušťky, konstrukce apod. Princip vzorování záměnou nití spočívá ve vystřídání nití po určitém, přesně stanoveném počtu řádků.

Záměna nití se uplatňuje:

1. jako samostatný vzorovací prvek
2. v kombinaci s jinými vzorovacími prvky
3. v kombinaci s přerušenou činností jehel pro tvorbu barevných vzorů

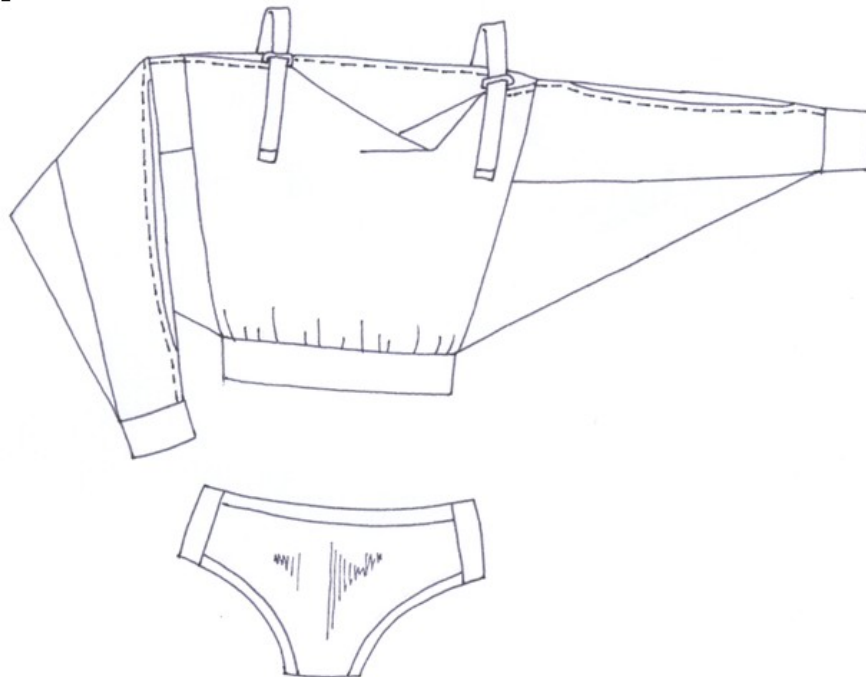
TABULKA MĚR A VELIKOSTÍ

Dámská velikost 38

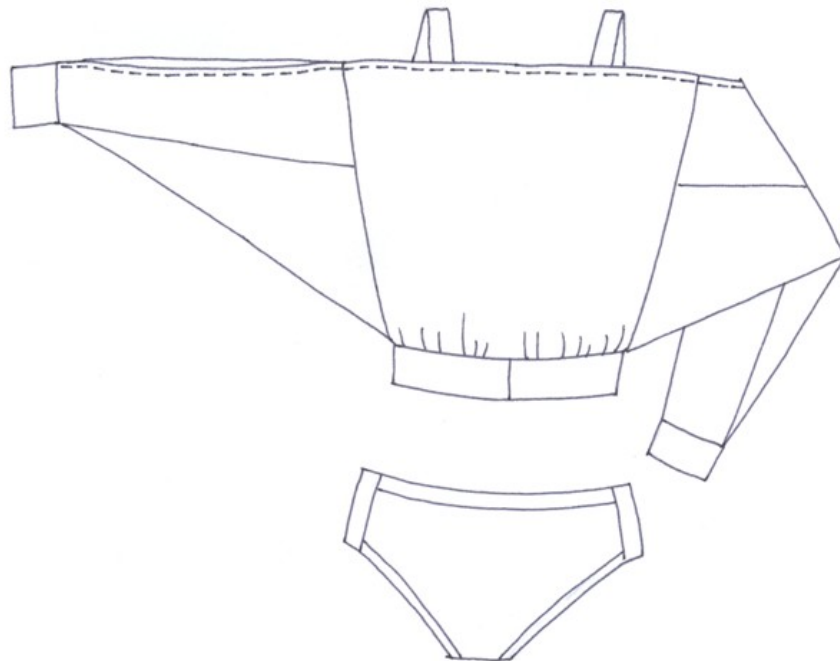
<i>VP</i>	<i>OH</i>	<i>OP</i>	<i>OS</i>	<i>DZ</i>	<i>ŠZ</i>	<i>ŠR</i>	<i>DR</i>	<i>OK</i>	<i>HS</i>	<i>BHS</i>
170	88	70	94	42	35,5	12	60	36	20	29

Technický nákres modelu č.1

přední díl

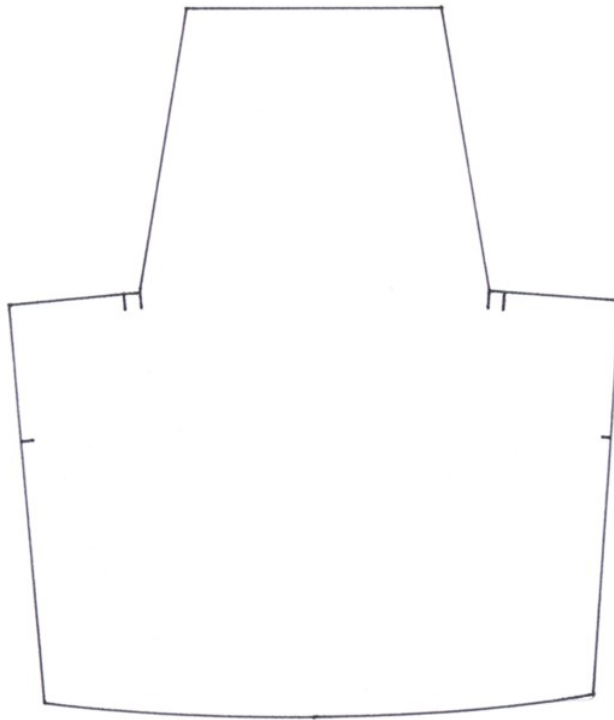

zadní díl

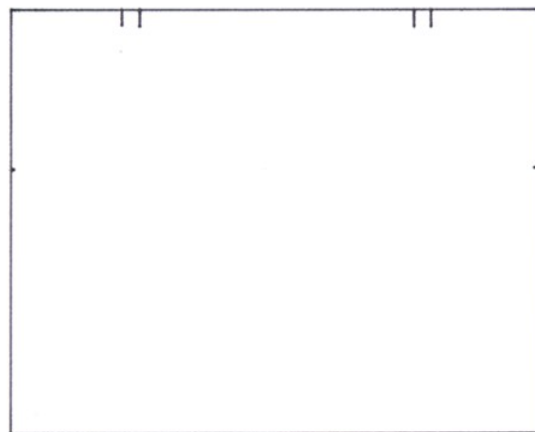

Střihová konstrukce modelu č.1

PD

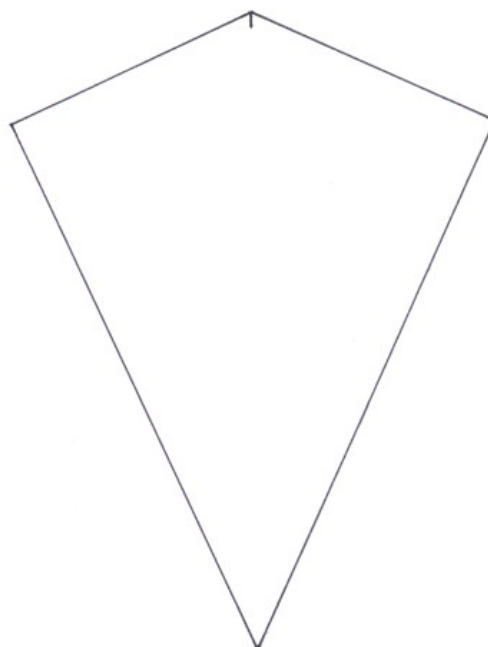
ZD

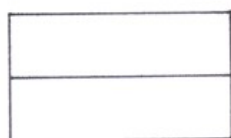
vrchní část rukávu

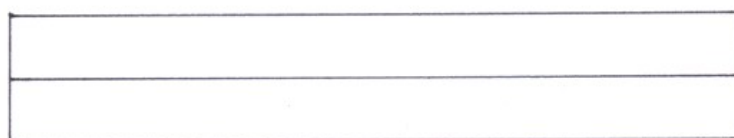
spodní část rukávu

manžeta

pásek

kalhotky PD

kalhotky ZD

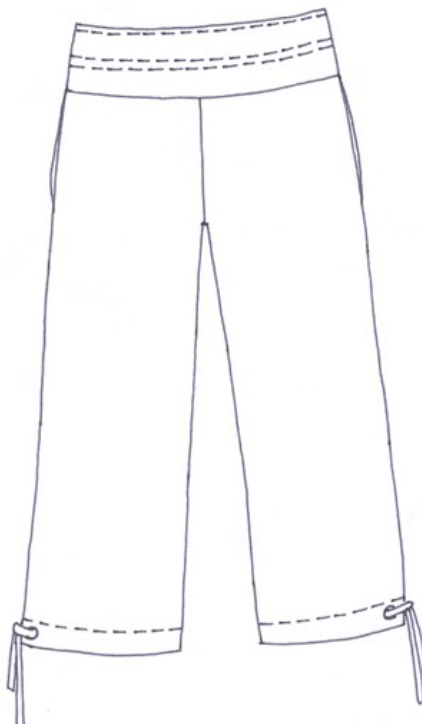
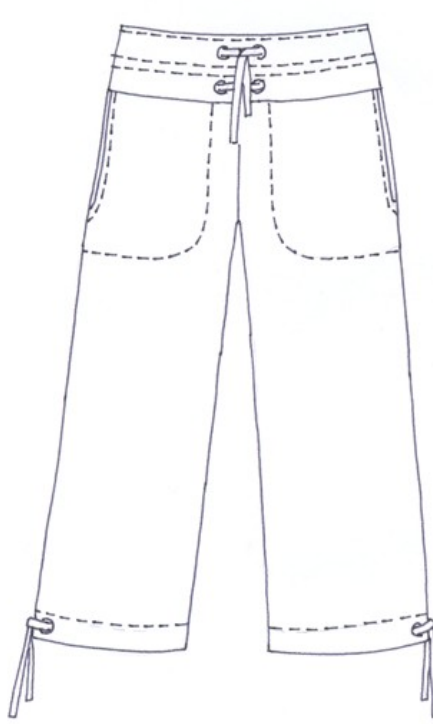

Technický nákres modelu č.2

přední díl

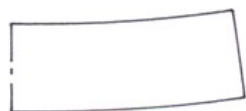

zadní díl

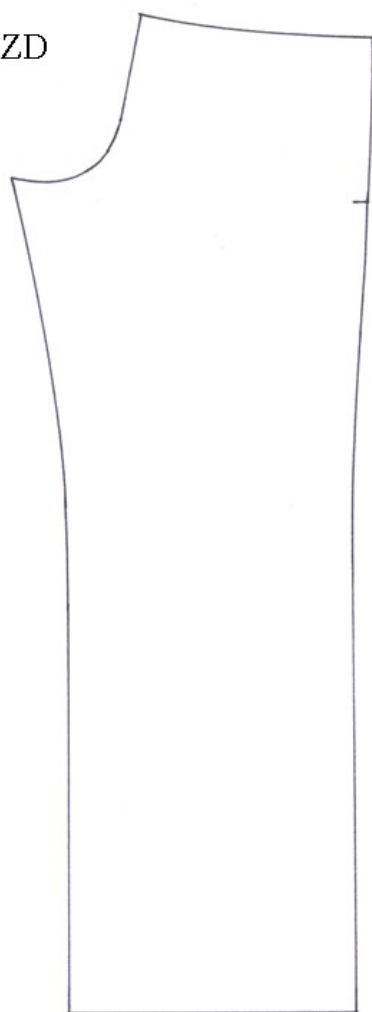

Střihová konstrukce modelu č.2

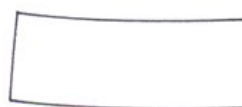
pásek ZD

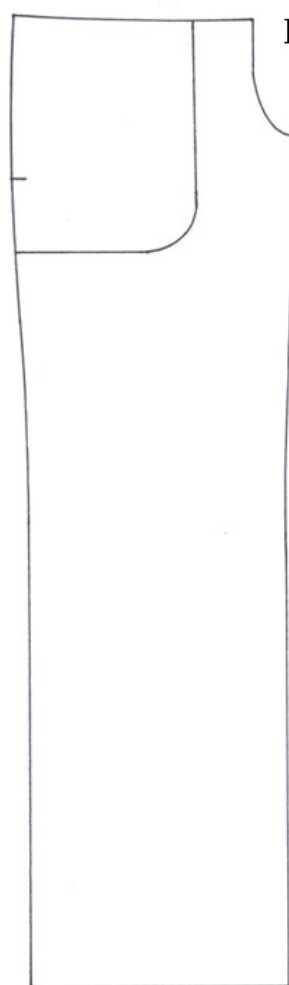
ZD

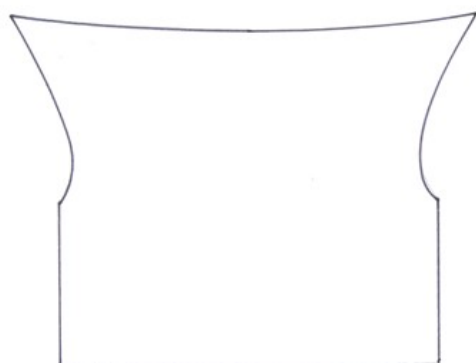
pásek PD

PD

přední díl

ramínko

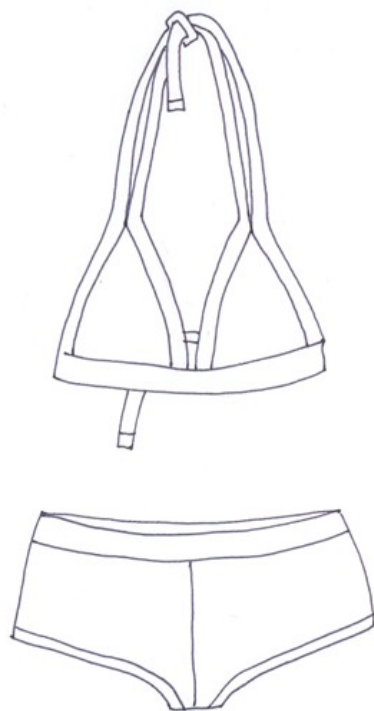

zadní díl

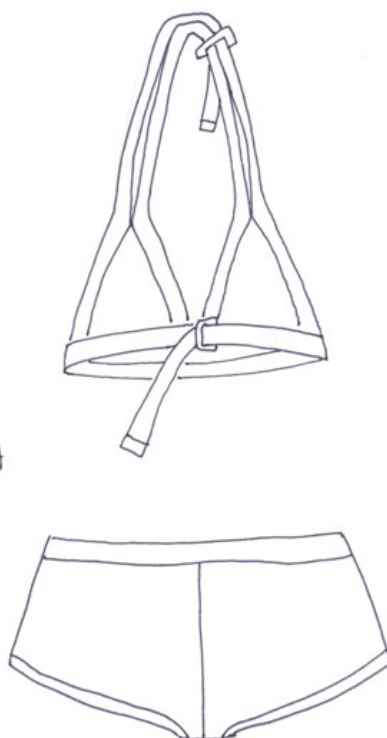

Technický nákres modelu č.3

přední díl

zadní díl

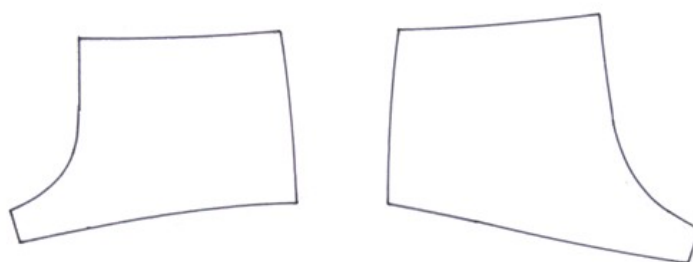

Střihová konstrukce modelu č.3

podprsenka

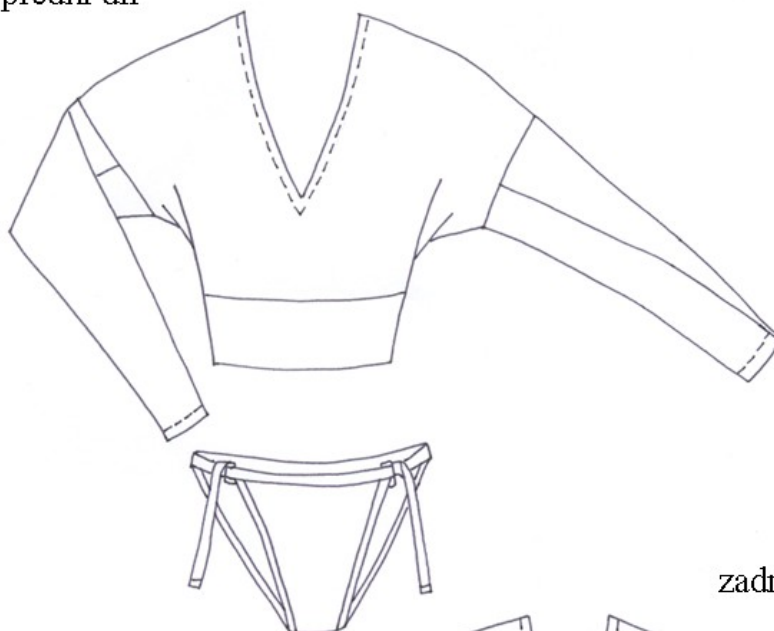

kalhotky PD

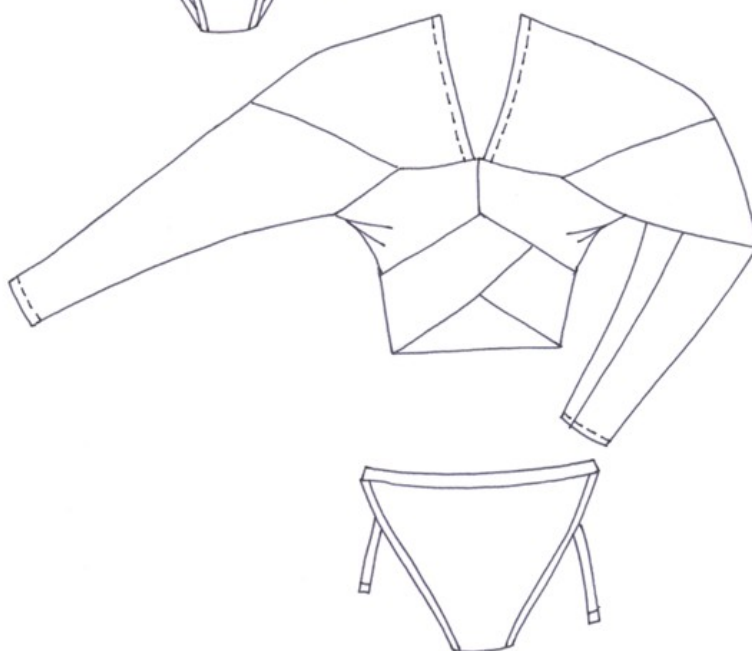

Technický nákres modelu č.4

přední díl

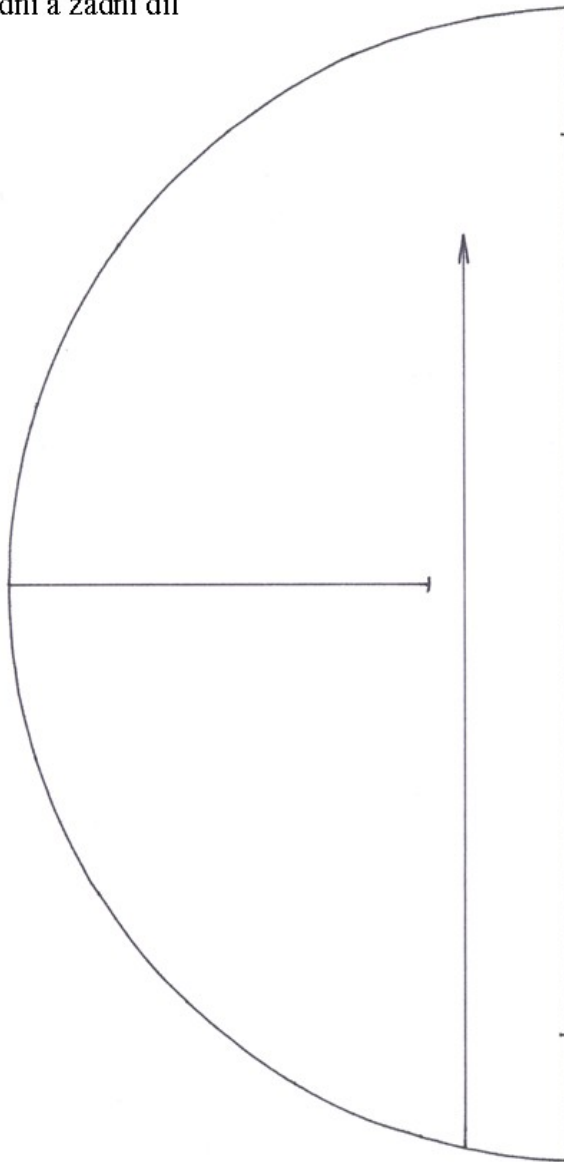

zadní díl

Střihová konstrukce modelu č.4

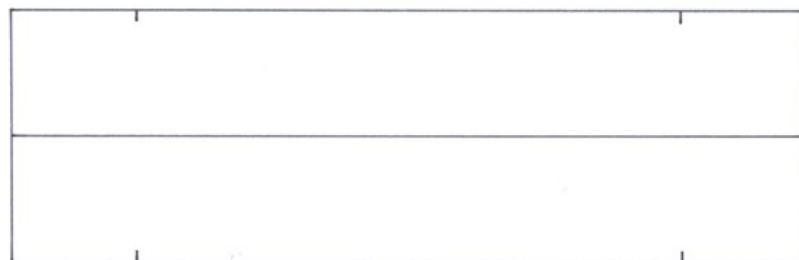
přední a zadní díl

rukáv

pásek

kalhotky PD

kalhotky ZD

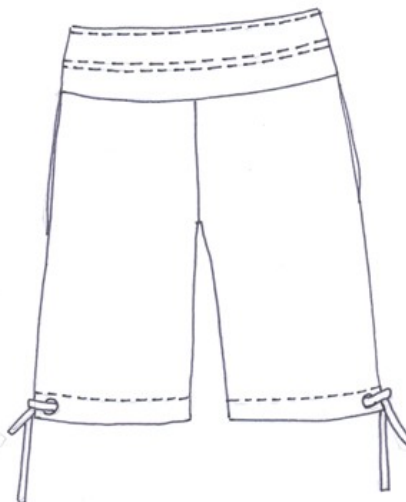

Technický nákres modelu č.5

přední díl

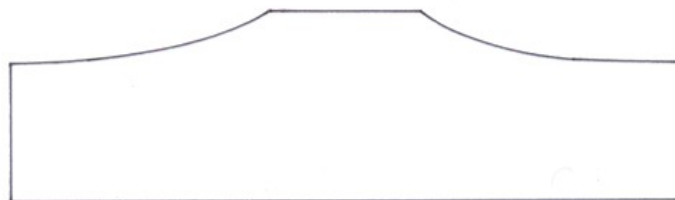

zadní díl

Střihová konstrukce modelu č.5

top

sedlo ZD

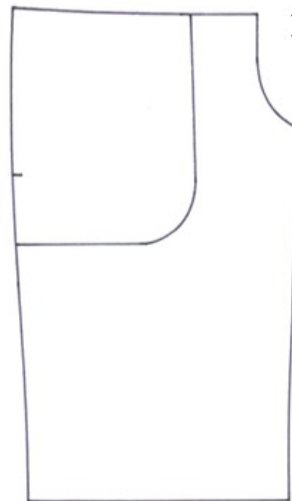
ZD

sedlo PD

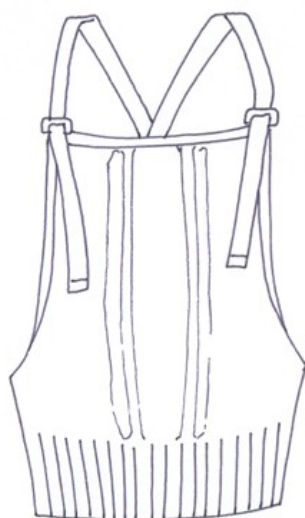

PD

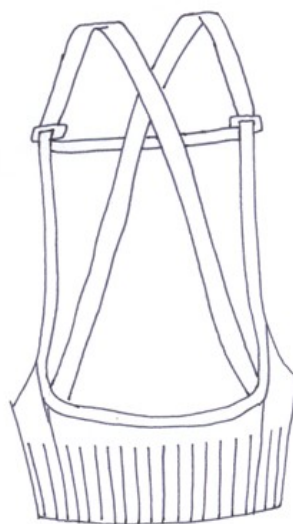

Technický nákres modelu č.6

přední díl

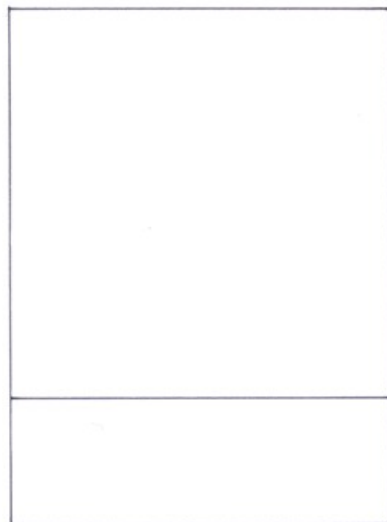

zadní díl

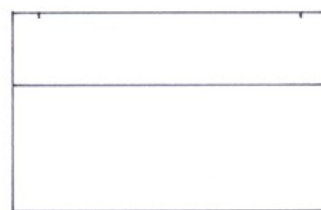

Střihová konstrukce modelu č.6

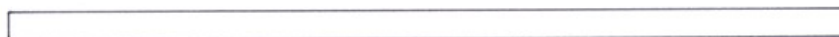
PD

ZD

ramínka

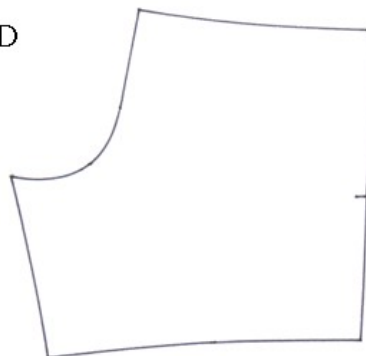
sedlo ZD

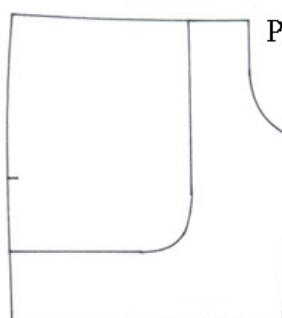
sedlo PD

ZD

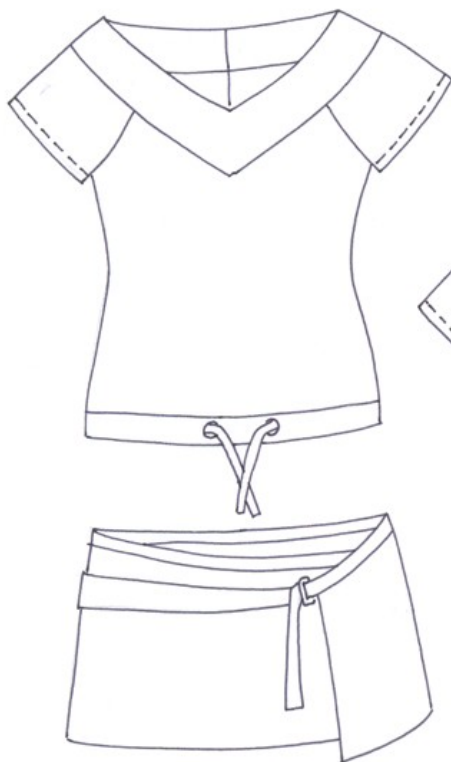

PD

Technický nákres modelu č. 7

přední díl

zadní díl

Střihová konstrukce modelu č.7

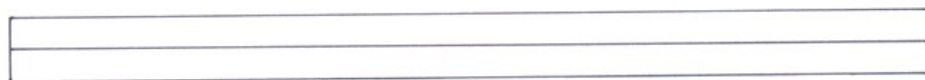
léga k výšřihu

rukáv

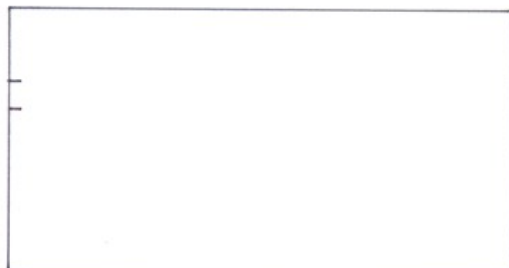
PD

ZD

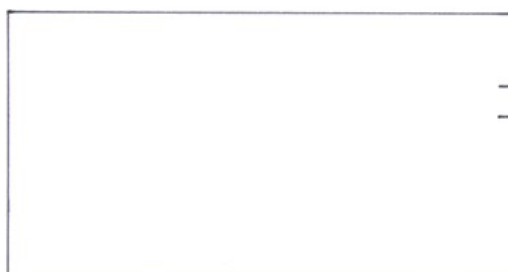
pásek

přední díl

zadní díl

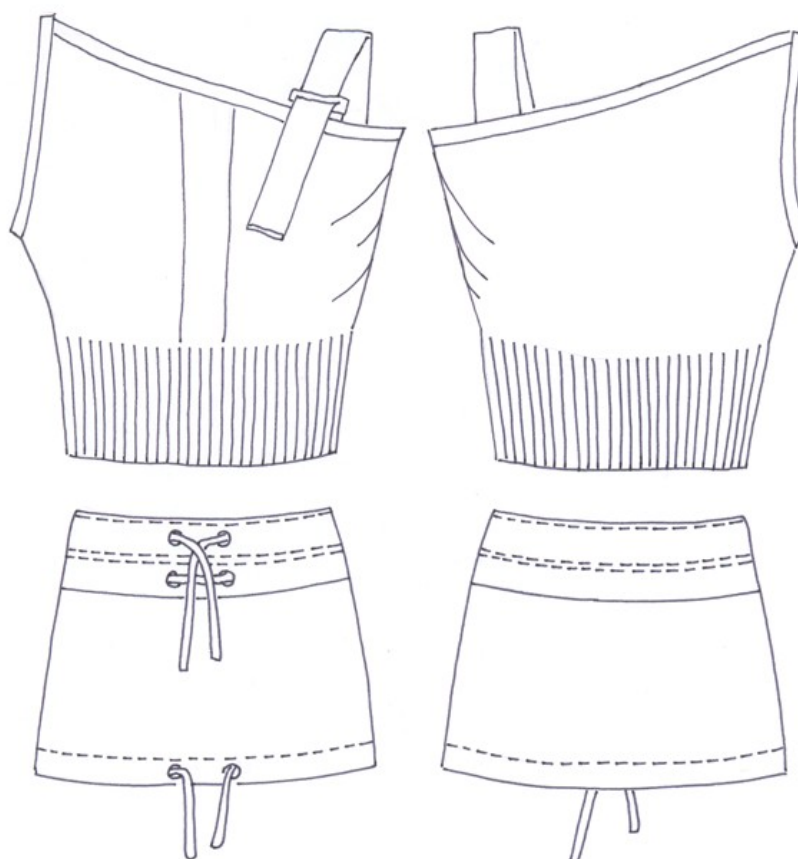
pásek

Technický nákres modelu č.8

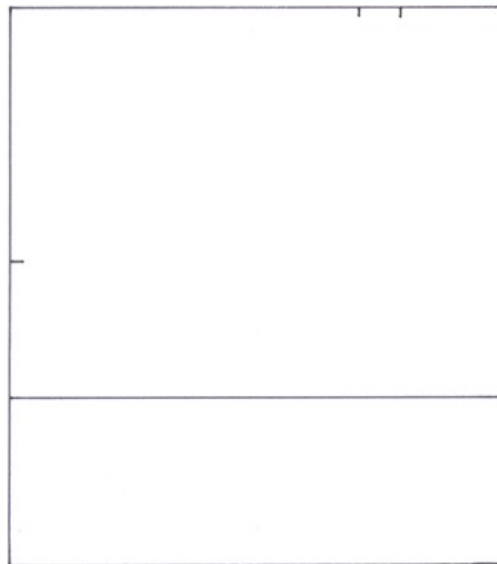
přední díl

zadní díl

Střihová konstrukce modelu č.8

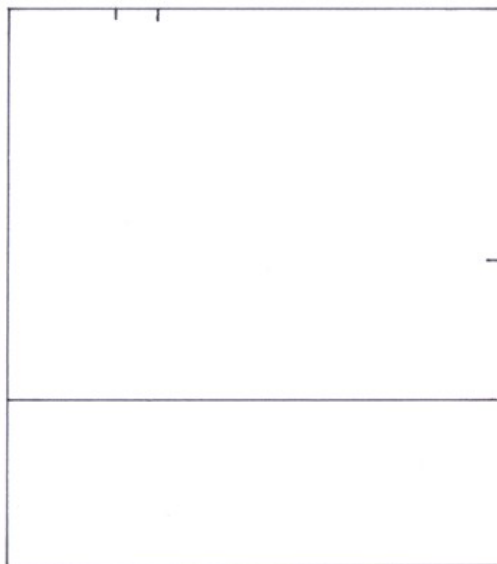
PD

ramínko

ZD

VZORKY POUŽITÝCH MATERIÁLŮ

jednolícní úplet

97% bavlna

3%elastan

jednolícní úplet

97 % bavlna

3% elastan

5vazný atlas

95% polyester

5% elastan

VZORKY POUŽITÝCH PŘÍZÍ

družená nit ze 3 dvojmo
skaných nití /zákrut S/
100% bavlna

družená nit ze 2 dvojmo
skaných nití /zákrut S/
100% vlna

4 skaná nit /zákrut Z/
100% viskoza

družená nit ze 2 dvojmo
skaných nití /zákrut Z/
viskoza

ZÁVĚR

Co říci závěrem? Snad jen to, že tato bakalářská práce pro mě byla obrovským přínosem, neboť snad poprvé jsem měla možnost vyzkoušet si realizaci ucelené kolekce, která by měla splnit a naplnit určité zadání a požadavky. Přinesla mi velké poučení a poznatky jak po stránce praktické, tak i při teoretickém zpracování. Přestože byly mé původní představy nejen u návrhu malinko odlišné, doufám, že se mi podařilo i přes občasnou volbu kompromisu a improvizaci vytvořit kolekci c rámci mě dostupných prostředků a možností.

Zpracování bakalářské práce mě velmi těšilo a věřím, že v ní najdou potěšení i lidé, kteří ji budou používat.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Vazby a rozbory pletenin: M. Kovaříková, SNTL, 1987

Encyklopedie ručních prací: z anglického originálu Good Housekeeping, IKAR 1996

Knitwear in fashion: Sandy Black, Thames – Hudson London 2002

Obrazová encyklopedie módy: Kybalová, Herbenová, Lamarová

Dějiny odívání, L. Kybalová

časopisy: Burda 2004, 2005

Collezioni, summer 2005

katalogy: MANGO

GAP

ESCADA

FOTODOKUMENTACE

